

Kvinnelige gründeres tilgang til kapital - hvordan øker vi pengestrømmen?

Mål:
Øke fokuset på bedre
tilrettelegging av kapital
for kvinnelige gründere.
Få frem løsninger i form
av konkrete virkemidler
og tiltak.

**Rapport
fra
rundebordskonferanse
på Stortinget,
onsdag 21.09.2005,
kl. 12 – 15**

INNHOLD:

1.0	Velkomst v/ Liv Signe Navarsete, Sp, kommende stortingsrepresentant	side 3
2.0	Program åpning v/ Bitten Schei, Mother Courage	side 4
3.0	Faglig innlegg v/ Guro Katharina Vikør, UD	side 5
4.0	Hovedinnlegg v/ Hon. Sarmite D. Bulte MP fra Canada	side 7
5.0	Spørsmål og svarrunde	side 13
6.0	Innlegg fra meddarrangørene og sponsorene:	side 13
7.0	Oppsummering v/ Elisabeth Fosseli Olsen, styreleder i Kulturell Dialog	side 14
8.0	Next Step v/ Bitten Schei, Mother Courage	side 15

VEDLEGG

▪	Mona Hellund, redaktør i FLAIR business	side 17
▪	Gudveig Dalbakk, adm. dir. i GST International	
▪	Hedvig Svardal, advokat i Bedriftsforbundet	
▪	Unni Beate Sekkesæter, daglig leder i Nettverkskreditt BA	
▪	Jannicke Hjelmervik, sosialantropolog og rådgiver i eget selskap	
▪	Deltakerliste	side 26

Referent:

Halfrid Hagemoen, hovedfagsstudent i samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo med tema: En kvalitativ studie av kvinnelig entreprenørskap i Oslo og Akershus.

1.0 Velkomst

Vert: Liv Signe Navarsete, nyvalgt stortingsrepresentant (Sp)

Liv Signe Navarsete viste til den lave andelen kvinnelige entreprenører i Norge. OECD statistikk (Global Entrepreneurship Monitor) viser til at Norge rangeres på en 16. plass av 28 deltakerland. Vi er det eneste nordiske landet som ligger under OECD gjennomsnittet.

På landsbasis mottar kvinner mindre økonomiske midler og støtte enn menn. Navarsete viser til den lave andelen kvinner som mottar støtte fra Innovasjon Norge. Fordelt på de ulike programmene er det i snitt bare mellom 6-23 % av Innovasjon Norge sine midler som går til kvinnelige entreprenører.

Parallelt med dette er det færre kvinner enn menn som søker midler. Dette er knyttet til at Innovasjon Norge har krav og betingelser som i mange tilfeller ikke inkluderer kvinners bedrifter, dette gjelder særlig i urbane strøk. I dag er det større muligheter for den industrielle sektoren enn servicesektoren for å motta midler og støtte.

En annen årsak til at færre kvinner søker lån er fordi det er færre kvinner enn menn som kjenner til mulighetene for lån og tilgang til kapital. Kvinners kunnskap og nettverk til finans- og næringsvirksomhet må økes.

Når det gjelder de sosiale trygdeordningene er det fortsatt et stykke igjen for en rettferdig lovgivning for selvstendig næringsdrivende og arbeidstakere. En rekke planlagt trygdeordninger for selvstendig næringsdrivende er ennå ikke satt ut i live og en full likestilling er ikke på plass.

Dette rammer unge foreldre og deres barn. Navarsete viser til tidligere uttalelser om at barn av selvstendig næringsdrivende skal ikke lide pga. foreldrenes yrke. Det skal og bør være samme rettigheter for entreprenører som arbeidstakere.

Navarsete benyttet anledningen til å peke på satsingen på ungt entreprenørskap og hvordan bedrifter ledet av unge kvinner har like stor suksess og overlevelse som menn. Vi bør derfor ta tak i unge kvinner og lære dem og oppfordre dem i å satse på egen kompetanse og entreprenørskap før fordommer og diskriminerende rammebetingelser hindrer dem i å se potensialet i dem selv og sine omgivelser.

Kvinner generelt har en lavere konkursstatistikk enn menn.
Kvinner er mer forsiktige og starter mindre bedrifter enn menn.

Et av målene med denne konferansen er å få fokus vekk fra kvantitative målinger av bedrifter med hensyn til omsetning og størrelse, og heller fokusere på den kvalitative og brede tilførselen kvinnelig entreprenørskap bidrar med. Det må være en selvfølge og praksis at kvinner får samme muligheter som menn til å etablere egen bedrift.

Mer generelt må den entreprenørielle ånden og klimaet bedres i Norge. Flere rollemodeller må på banen og kvinner som ønsker å starte eget må få anledning til å lære av de som har vært her før.

Navarsete avsluttet med å takke for muligheten til å være vert for dette arrangementet og ønsket gjestene hjertelig velkommen og lykke til med videre arbeid. Hun så frem til et godt samarbeid i tiden fremover.

Deretter var det en kort presentasjon av deltakerne. Forskere, entreprenører, politikere, studenter, ansatte i det offentlige og det private deltok på denne konferansen (30 inviterte).

2.0 Program åpning

Bitten Schei, Mother Courage

Bitten Scheis personlige mål er å oppmuntre kvinner over hele verden til å bli økonomisk selvstendig ved å bli sin egen sjef og starte sin egen virksomhet. Oppmuntre kvinner til å tro på seg selv og realisere sine drømmer. Det er et stort potensiale for kvinners entreprenørskap over hele verden. Men fremdeles er det en maskulin rolle, når det gjelder rammebetingelser og politikktutforming. Dypt i vår kultur er entreprenøren en mann. Dette blir spesielt synlig når det gjelder kvinners tilgang til kapital. Forskning beskriver fenomenet som et kulturelt tabu mellom kvinner og kapital.

Etter nesten 16 år som gründer, i distriktsnorge, i Oslo og de siste 5 årene internasjonalt erfarer hun hvordan kvinner må kjempe for sine rettigheter for å bli synlig. Subtile og gammeldagse rolle - stereotyper forsinker en utvikling mot likestilling.

Vi lever i et patriarkalsk system som favoriserer og gir makt til menn. Schei ønsker å være en del av en bevegelse som skaper en politikk som vokser ut fra kvinners liv, erfaringer og økonomi.

Mother Courage ønsker å være et lim mellom staten, markedet og det sivile samfunn. I litteraturen er rollen definert som sosial entreprenør.

Mother Courage tar dette initiativet sammen med fem andre bedrifter og organisasjoner, og den Canadiske ambassaden. Vi arbeider under vignetten Nettverk for kvinner og innovasjon.

Vi tror på at vår suksess for å bedre rammebetingelsen for kvinnelige gründere er avhengig av bred medvirkning, der mennesker fra ulike steder kommer sammen i dialog, deler erfaringer og lærer av hverandre, og tar beslutninger på veien videre.

*Guro Katharina Vikør;
Ambassador on Womens
Rights and Gender Equality i
Utenriksdepartementet*

Kvinner og statistikk:

- Eier 1% av verdens eiendom
- Under 10% verdens inntekter
- Under 7% av verdens ministerposter
- Mindre enn 14% av verdens ledere

3.0 Faglig innlegg

Guro Katharina Vikør

Global dimension:

Self -Employment is the most powerful strategy fighting global poverty

Guro Katharina Vikør viste til Millenium målene som er satt av de Forente Nasjoner. Women Empowerment står sentralt her, og særlig i forbindelse med utviklingsland.

Mangel på tilstrekkelig og god statistikk i mange land gjør det vanskelig å få et helhetlig og sannferdig bilde av kvinners situasjon i verden.

Å inkludere og integrere kjønnsperspektiver og likestilling i alle FN sine mål bør bli en realitet.

Det er vanskelig å gjennomføre dette da det til syvende og sist er menn som bestemmer og det er menn som tar de siste avgjørelsene omkring nye dokumenter og strategier i FN.

At kvinner ikke blir anerkjent og inkludert er dårlig utnyttelse av ressurser. Verden utnytter ikke det potensiale som representeres i kvinnene som utgjør over halvparten av verdens befolkning.

Land som Norge og Canada må stille seg i spissen for å pushe på at kvinnespørsmål og likestilling blir satt på alle agenda som vedrører kvinners livssituasjon.

Kvinner utgjør en stor andel av verdens fattigste. Disse kvinnene mangler ressurser, utdanning, muligheter og kunnskap.

Kvinner i Afrika eier bare 1% av eiendom. Kvinner får ikke arve, og i de tilfeller de blir etterlatt alene, går eiendom og formue til den nærmeste slektning som er mann.

Blant fattige kvinner og kvinner i utviklingsland ser vi en feminisering av HIV/AIDS. Kvinner bestemmer ikke over sin egen kropp og egen helse.

I de fleste tilfeller er det familien som bestemmer hvem kvinnen skal ha sex med, hvem hun skal gifte seg med og hvem som skal få bruke hennes kropp. Kvinner har slik sett ingen rett til å beskytte seg selv. Entreprenørskap er en viktig vei ut av denne situasjonen.

Vikør viser til at det er mangler på kvinnefokus i Millenium deklarasjonen sine mål. Kvinner blir i mange tilfeller satt i samme gruppe som minoritetsgrupper, handikappede og urinnvånere. Anerkjennelsen av kvinner er langt i fra oppnådd. I mange av de fattigste landene er kvinneandelen størst. Vikør stiller seg spørsmålet om hvordan kan man bygge opp et land hvis det ikke er noen rettferdig fokus på kvinner. Et eksempel på dette er Sudan der kvinneandelen er 65% av landets populasjon.

Det må komme på plass en større fokus på kjønn. Politikken kan ikke tillate seg å være kjønnsnøytral.

Hva kan gjøres?

For å nå de målene en setter seg må man snakke til nye arenaer og institusjoner. De som jobber med kjønnsspørsmål er ofte langt nede på den organisatoriske stigen. Man må bevege seg høyere opp i hierarkiet dersom man skal kunne nå frem.

For å synliggjøre den lave satsningen på kvinner trakk Vikør frem tall som viser at midler og økonomisk støtte til kvinneprosjekter og satsning er langt lavere enn de midler som for eksempel går til barn via UNICEF.

Kommentarer:

Schei støttet opp om Vikør ved å vise til hvorfor det er viktig at Mother Courage arbeider internasjonalt. Kvinners situasjon og manglende rettigheter og muligheter er et globalt problem. Møtet med kvinner internasjonalt gjør at man blir mer ydmyk og tolerant ovenfor sine medmennesker. Dette bør også gjenspeiles i politikken nasjonalt og internasjonalt.

Schei viste videre til at den lave andelen kvinnelige entreprenørskap i Norge ikke samsvarer med de målinger som er gjort omkring entreprenørielle muligheter i Norge. Norge scorer høyt når det gjelder entreprenørielle klima. Dette viser til at det er årsaksfaktorer som ligger bak den lave andelen kvinner. Her ligger ansvaret på politikk, eksisterende næringsstruktur, manglende integrering av kvinner i næringslivet og dårligere rammebetingelser for kvinner.

Schei understreket at samarbeidet med nåværende likestillingsminister Laila Dåvøy og hennes departement har vært av det beste i arbeidet med å utvikle en forståelse for kvinner og entreprenørskap. En liten sum av midler er bevilget til dette seminaret.

4.0 Hovedinnlegg v/ Hon. Sarmite D. Bulte MP

Medlem av Parlamentet i Canada og president i Regjeringens Task Force/ekspertgruppe i Kvinner og entreprenørskap.

Introduisert av Jillian Stirk, Canadas nyansatte ambassadør til Norge

Bulte startet med å vektlegge den største utfordringen kvinnelig entreprenører står ovenfor: nemlig kvinners tilgang på kapital. Tilgang på kapital fremstår som den vanskeligste fasen i etableringsprosessen.

I hvilken grad kvinner har spesiell vanskeligheter i tilgang på kapital varierer mye i den eksisterende forskningen. Bulte understreker at det er viktig å se hvem som er oppdragsgiver i de relevante forskningsoppleggene. Hvem som er oppdragsgiver kan være en viktig forklaring på hvorfor de ulike undersøkelsene får ulike utfall.

Indirekte sier hun at vi verken kan stole på byråkratene eller forskningen. Et kritisk øye er viktig.

Kvinner møter andre utfordringer enn menn.

Dette avhenger av flere forhold:

- rammebetingelsene er dårligere for kvinner enn for menn
- kvinner har andre oppgaver i hjemmet enn menn
- det er andre forventninger til kvinner enn til menn
- kvinner har dårligere tilgang på kreditt og kapital
- kvinner har tradisjonelt ikke hatt de samme business ferdighetene som menn
- der kvinner har gode "business skills" er det andre forhold som hindrer dem i å utøve disse eller så ser de ikke potensialet i egne ferdigheter
- kvinner må skoles til å bruke de samme arenaer og termer som menn

Selv om Bulte påpeker at forskningens troverdighet kan variere mye, vektlegger hun nødvendigheten for mer forskning på feltet.

Bulte var rask til å påpeke at dagens situasjon for kvinnelige entreprenører i Canada er blitt mer anerkjent og utfordringene er blitt mer kartlagt etter at Statsministeren i 2003 gikk aktivt inn for å fronte kvinnelig entreprenørskap. Myndighetenes og det offentliges deltakelse og tiltak er derfor særdeles viktig.

Bulte legger vekt på at en ting er å sette i gang en plan, men å aktivere den og ha viljen til å gjennomføre de mål en setter seg er det viktigste. Myndighetene

må følge opp det de lover, og de må love mer. Det må bli annonsert spesifikke politiske implikasjoner og disse må etterleves.

Den Canadiske statsministeren har gjort det mulig for kvinnelige entreprenører å få en sentral rolle i politikken og samfunnet. Dette er en utfordring hos den påtroppende regjeringen.

Myndighetene spiller en viktig rolle. I Canada ble den siste loven for små og mellomstore bedrifter etablert i 1994. 11 år senere er det lite som har skjedd. Lovene for små og mellomstore bedrifter inkluderer ikke de sektorer kvinner er sterkt representert innefor. Myndighetene kan ikke tillate slik diskriminering i regelverket. Den påtroppende regjering ble oppfordret til å gjøre seg kjent med eksisterende regelverk og modernisere regelverket slik at det samsvarer med dagens situasjon.

Når det gjelder situasjonen for kvinnelige entreprenører er mye knyttet opp mot de sektorer kvinner etablerer seg innenfor. Her er det klare kjønnsforskjeller. Service sektoren står i Canada for 74% av BNP og den høyeste andelen kvinner er representert i denne sektoren. Likevel anerkjennes kvinnelige entreprenører i liten grad.

Hva kjennetegner kvinners bedrifter:

Kvinner anerkjennes i mindre grad ofte fordi de starter mindre bedrifter. Kvinner etablerer også i langt større grad ved hjelp av egne midler.

Kvinner benytter "kjærlighets" penger som de låner av familie og venner. På denne måten mister mange kvinner muligheten til å etablere den bedriften de opprinnelig hadde ønsket seg. Mangel på kapital er et stort hinder.

Dersom kvinner ikke har egne midler er det veldig vanskelig å etablere egen bedrift. Dette er spesielt vanskelig for unge kvinner som allerede har lån fra studier.

Bulte mener det er langt vanskeligere for unge kvinner i dag enn det var før. Dette er også avhengig av at bankene opererer annerledes. Task Force rapporten vektlegger bankenes omlegging til en mer upersonlige institusjon. For kvinner blir dette ekstra vanskelig da de kan ha andre behov enn menn. Bankenes modernisering har ført til at det er vanskeligere for kvinner å få lån. Søknader blir i dag behandlet ved bankenes hovedkontorer. Den personlige kontakten og kjennskapet bank har til søkere er borte.

Kvinner tyr derfor til midler fra nære familiemedlemmer og bekjente. Bulte mener det er uakseptabelt at kvinner må sette seg en slik situasjon der de er avhengig av å ha egne midler og sette hus og familie i risiko. Kvinner trenger mer støtte fra bankene enn de får i dag.

Kvinner og menn behandles ikke likt, verken i banker eller på andre områder. En av bankene i Canada har tatt hensyn til dette. Banken anerkjenner i dag kvinnelig entreprenører og deres virksomheter ved at det er blitt etablert en egen seksjon i banken som er ansvarlig for lån til kvinnelige entreprenører. Dette er eksempel på et konkret tiltak.

I de fleste tilfeller nøyer banker seg med å sponse arrangement og seminarer for kvinnelige entreprenører. Bulte krever at bankene går lenger enn som så. Dette gjelder i like stor grad bankvesenet i Norge. Her er det store utfordringer både når det gjelder holdninger til kvinner som næringsaktører og hvilke krav bankene har til bedriftene som skal få støtte. Innovasjons- og bedriftsbegrepene er for snevre.

Hva må kvinner selv gjøre?

Byråkratiet, myndigheter og relevante institusjoner må forbedre seg og utvikle seg. Her ligger det også et stort ansvar i familien.

Hvordan døtre oppdras og oppfordres til å bli selvstendige og se potensiale i egne ressurser er veldig viktig. Jenter og kvinner må inn på menns arenaer og vi må lære mer hvordan business fungerer. Kvinner må særlig lære seg hvordan de skal forhandle og gjøre avtaler. Kvinner trenger utdanning og kunnskap for å forhandle bedre i næringslivet.

Kvinner trenger mer selvtillit og evnen til å ikke ta ting personlig. Avvisning fra bank eller investorer er en av mange utfordringer. Dette gjelder også for mannlige entreprenører, men de rammes ikke like sterkt som kvinner, da menn ofte har forretningsideer som bankene er kjent med.

Utfordringer til videre arbeid med feltet:

Det er hele tiden behov for å spre kunnskap om kvinnelig entreprenørskap og de utfordringer de står ovenfor.

Når det gjelder virkemiddelapparatet er det viktig at de forstår dagens situasjon og realitet. Hva virkemiddelapparatet tror de tilbyr kvinnene og hva kvinnene faktisk opplever de blir tilbudt er to vidt forskjellige ting. Det er et alt for stort gap her; det er stor forskjell mellom kart og terreng. Det er mangel på kunnskap i kommunikasjonen som ikke er rettet mot publikum- kvinnene. Det er mangel på nettverk mellom venture kapitalmiljøene og de kvinnelige entreprenørenes nettverk. Dette gapet må reduseres!

Kvinner trenger å bli satt i de styrer der det er makt og penger. De må få mer innflytelse der pengene ligger.

De kvinnelige entreprenørenes perspektiver kan bare bli inkludert dersom det er kvinner selv som sitter i styrene eller i de arenaer avgjørelsene tas.

Det er også behov for at kvinner er der pengene er siden det fortsatt er behov for at en del av pengene må adresseres direkte til kvinnene.

Hvordan øke tilgangen på kapital?

Hvordan kan kvinner trenes i å bli eksport orientert? Dette er en av utfordringene kvinner står ovenfor. Et tiltak her er mentorer. Mangel av rollemodeller og erfaring, gjør det spesielt viktig for kvinner å ha mentorer for å tre inn i de mer tradisjonelle eksportorienterte sektorene.

Uavhengig av dette er det også sterkt behov for møteplasser for kvinnelige entreprenører, vordende og erfarne.

Her er det mye å lære av USA. Der eksisterer det i dag 14 fond som er rettet mot venture kapital. Det er programmer, midler og tiltak rettet spesielt mot kvinnelige entreprenører. Bedrifter etablert av kvinner opplever størst vekst i USA i dag. Det er viktig for den påtroppende regjering å se på de tiltak som er vellykket i andre land.

Realiteten i dag, i både Canada og Norge, er at det er menn som sitter på de store pengene. Og så lenge det er en forståelse av at kvinner ikke er egnet til å etablere store bedrifter er det vanskelig for kvinner å få tilgang på de midlene og den venturekapitalen de har behov for.

I en Canadisk undersøkelse skulle åtte myter testes. Hvor vidt kvinner ikke var eller var egnet for ulik næringsvirksomhet ble testet. Kun en av mytene ble bekreftet:

Det er alt for få kvinner i venture nettverkene. Situasjonen er den samme i Norge. Dette er et problem og det må adresseres.

Bulte foreslår kurs for kvinner i hvordan man skal henvende seg og kommunisere med venture miljøene. Hun mener det i dette miljøet fortsatt eksisterer et eget språk, som få kvinner er kjent med.

Her eksisterer det også gode modeller i USA for samarbeid og interaksjon mellom kvinnelig entreprenørskap og venture kapital.

Task Force- hvordan angripe dagens situasjon- veien videre:

På bakgrunn av de utfordringer som var blitt identifisert i Canada. Etablerte myndighetene sin "Task Force" for kvinnelig entreprenørskap av Statsministeren. <http://www.liberal.parl.gc.ca/entrepreneur/about.asp?lang=en>

Undersøkelsen og kartleggingen foregikk fra november 2002 frem til juni 2003. Rapporten ble offentliggjort oktober 2003. Det ble holdt 31 møter/seminarer i 21 byer. Både USA og England ble besøkt.

Det overordnede målet var å gjøre Canada til den mest innovative staten innen 2010. Task Force skulle kartlegge hvem som var inkludert og hvilke som falt utenfor innovasjons og etableringssatsingen i Canada. En selvstendig gruppe aktører arbeidet målrettet for at The Task Force skulle være statsministerens mål innlemmet i den større innovasjons agendaen. Slik sett kunne kvinnelig entreprenørskap få tilstrekkelig anerkjennelse og legitimitet for videre satsning. Det ble særlig lagt vekt på de utfordringer og faktorer som spesielt kvinner møter.

Det var brede politiske forslag og tiltak som ble fremmet, og en av metodene var å se på "Best Practises" i andre deler av verden. Canada skulle for alvor lære hvordan de best kunne forbedre situasjonen for kvinnelige entreprenører hjemme og hvordan de kunne øke andelen nyetableringer, uansett kjønn.

Rapporten ble presentert oktober 2003 av statsministeren. 500 kvinner fra hele landet var møtt opp for å delta på lanseringen. Rapporten viser at kvinner, over hele verden, møter mer eller mindre de samme barrierer og hindre. Disse hindre og barrierer blir igjen forsterket hos innvandrere kvinner.

Rapporten peker også på at kvinner i rurale områder har færre muligheter enn kvinner i urbane områder. Mye av dette avhenger av den næringsstrukturen som allerede eksisterer i den enkelte region.

Rapporten søker å identifisere gapet mellom kvinnene og mulighetene, for slik å sikre seg at kvinner ikke blir utelatt i nasjonens innovasjonsplan.

For å hindre at kvinner ikke blir tilsidesatt må en angripe hvordan vi tenker, hvordan vi arbeider og hvordan vi takler ulike hendelser og utfordringer.

Mer konkret må det forskes på servicesektoren og det må bli synliggjort hvordan servicesektoren blir anerkjent i samfunnet og blant investorer. Service sektoren må inkluderes sterkere i handel og innovasjonssatsingen.

Når det gjelder service sektoren er det enorme muligheter for entreprenører å drive forretningsmessig virksomhet med staten, levere produkter og tjenester til staten. Dette er en stor forretningsarena som flere kvinner bør se nærmere på. Staten kan gå frem som et godt eksempel ved bevisst å bruke kvinnelige entreprenørers tjenester og produkter der det er mulig.

Dette ble forsket på i rapporten og resultatet viste at det er få kvinner som har staten som kunde og at det er særlig vanskelig å bli en leverandør til staten.

Kvinner og barn:

Et viktig punkt her er kvinners rett til å skape eget arbeid og ha familie og barn. Entreprenørskap skal og bør kunne kombineres med barn. Per i dag har ikke selvstendig næringsdrivende samme rettigheter som arbeidstakere. Dette gjør at barn og foreldre er mer utsatt for økonomiske tap ved for eksempel sykdom.

Kvinnelige entreprenører er ikke lenger en minoritet blant kvinner. Veksten av kvinnelige entreprenører i Canada har de siste 20 årene vært på hele 208 %. Dette viser at andelen kvinnelig selvstendig næringsdrivende har vokst mye og at dette flertallet faller utenfor de trygdeordninger som er blitt etablert for å beskytte arbeidstakere. Nye lover og regler må tilpasse seg den nye økonomien. Lover og regler for selvstendig næringsdrivende må bli bedre. Kvinnelig entreprenørskap er i vekst, men virkemiddelapparatet tilpasser seg ikke denne utviklingen.

I 2003 bidro bedrifter eid av kvinner med 18 milliarder dollar til Canadas BNP. Denne gruppen bør få bedre muligheter og rettigheter som står i stil med hva de selv bidrar med. Samtidig viste prosjektet at kvinnelige entreprenører bidro i 2002 til 37% av landets business andel mens de kvinnelige entreprenørene mottok kun 5% av venture kapitalen. Mer forskning må til for å bedre denne situasjonen.

Forslag til videre arbeid

Bulte oppsummerer at det er særlig fem faktorer som er viktige å få på plass for videre satsing på kvinners entreprenørskap:

- nettverk
- forskning
- utdanning
- et eget entreprenørsenter/bedriftssenter/en inkubator

- finans og kapital

Et slikt senter er sentralt for å samle nødvendig kunnskap og informasjon på et sted. Dette senteret skal kunne tilby all den nødvendige hjelp og informasjon entreprenører trenger. Dette skal være et sted for lån, finansiell støtte, det skal være rådgivning og mentorprogrammer. Alt i ett og samme hus. Dette er en integrert modell.

På denne måten vil kontakten mellom de ulike aktører bli bedre.

Deltakere i salen viste til at i Norge har vi Innovasjon Norge, som er bygd delvis på denne ideen, men at det per i dag ikke fungerer godt nok. Gapet mellom entreprenører og de som jobber for entreprenørskap må minskes.

I tillegg til disse fem punktene er det et system som i dag fungerer i USA som alle andre myndigheter bør se nærmere på. I USA har det kommet regler som sikrer kvinnelige entreprenører tilgang på de tradisjonelle mannsdominerte markedene. Loven sier at en viss prosent av kontraktene er reservert for foretak som er drevet av kvinner og små og mellomstore bedrifter. Slik unngår man i bedre grad monopol og diskriminering på markedet. For de som får de store kontraktene binder de seg igjen til å ha en viss prosent underleverandører som er bedrifter eid av kvinner.

“Set a side” er en ordning som gir kvinne eide bedrifter og små bedrifter muligheten til å komme inn på markeder som tidligere er blitt forbeholdt de store og internasjonale selskapene og leverandørene.

“Set a side” fungerer slik at når store bedrifter mottar kontrakter f.eks med staten, er det visse betingelser for å få en slik kontrakt.

En viss prosent av oppdragene må gå til bedrifter drevet av kvinner. I Canada har de en “Set a side” for urinnvånere, der 5% av kontraktene i visse områder av landet må tilfalle denne gruppen.

Dette er konkrete mål som er blitt satt ut i livet via lovverket.

Ellers er generelt de fleste programmer rettet mot kvinner fragmentert og mangler oversikt.

For å satse på kvinnelig entreprenørskap må en ta hensyn til hele spektret av kvinners arbeidsområder.

Bulte la igjen vekt på at handlingsplanen (Task Force) hadde ikke latt seg gjennomføre på samme måte hvis ikke statsministeren hadde fremmet den som et personlig mål. Dette understreker hvor viktig det er at myndighetene sender ut slike signaler til samfunnet og næringslivet at kvinner skal ha samme muligheter som menn i å etablere eget. Og at myndighetene gjør hva de kan for å optimalisere disse mulighetene.

Til sist anbefaler Bulte en begrepsforandring.

Hovedproblemet ved kvinners bedrifter er når vi ser på den enkelte bedrifter så vil den i de fleste tilfelle ha færre arbeidsplasser og være mindre i størrelse og omsetning enn bedrifter etablert av menn. Dette fører ofte til at kvinners bedrifter blir marginalisert.

For å heve forståelsen av hva kvinnelige entreprenører gjør og bidrar med i et lands utvikling og BNP bør kvinnelige entreprenører bli sett under etsy som en sektor. Ser vi på kvinnene samlet i en sektor vil det være lettere å se hvor stor del av samfunnsutviklingen og det økonomiske bidraget som skjer via kvinnelig entreprenørskap. Denne sektoren vil slik sett bli en økonomisk sektor og tall og trender vil være lettere å identifisere for de aktører som ikke har evne til å se på det kvalitative aspektet som det eventuelt kreves når en bare ser på en enkelt bedrift.

Slik kan man møte de regjerende fordommene mot kvinnelige entreprenører som eksisterer i dag. I tillegg til rollemodeller og suksesshistorier må det komme tall og statistikker på plass som kan forklare hva kvinnelig entreprenørskap- som en helhetlig sektor- handler om.

Dette vil igjen kunne legge føringer på nye lover og regler som kan være mer oppdatert på dagens behov for selvstendig næringsdrivende, da det er alt for mange lover som ikke er tilpasset den nye økonomien og slik sett ikke er til noe hjelp.

5.0 Spørsmål og svarrunde

Maria Antonieta Bucio ønsket å se nye lover som kvinner også var med på å utarbeide. Hun mener at lovene må forandres.

Trude Andersen fra Innovasjon Norge la vekt på at vi trenger venture kapital som ligger nærmere servicesektoren. Venture kapitalen var i utgangspunktet et resultat av manglende sikker kapital i den nye økonomien. I dag er venturekapitalen kontrollert av menn, dette gjør det ekstra vanskelig for kvinner. Kvinner igjen må lære seg det språket som aktørene operer med i venturemiljøene.

I Norge er det store problemet mangel på rollemodeller. Her må media og de sentrale aktører i samfunnet få synliggjort flere kvinnelige entreprenører

Politikerne må delta mer på entreprenør- og innovasjonsarrangementer for å gjøre seg kjent med feltet

Kvinner må bli flinkere på å lobbe, både i politiske, økonomiske og næringsmiljøer

Kvinner må utnytte seg mer av de nettverk som finnes, gå mer inn på de arenaer som tradisjonelt rommer menn.

Kvinner må oppsøke de arenaer der makt og penger finnes.

Goder og tjenester som kan skrives av på skatten; kan disse bli mer tilrettelagt for kvinner. F.eks. hvorfor kan man skrive av vaskehjelp, men ikke barnepass. Lover og regler må tilpasses den situasjonen kvinner er i dag; en hverdag der arbeid og omsorg er vanskeligere å kombinere enn tidligere.

Ingrid Grene Henriksen fra Norges Bygdekvinnelag:

En person som etablerer egen bedrift bør ha rett til arbeidsledighetstrygd etter f.eks. 3-5 år dersom bedriften viser seg å ikke være levedyktig. Dette kan gjøre at noen flere våger å kaste seg ut på dypt vann fordi det finnes et lite økonomisk

sikkerhetsnett dersom bedriften ikke blir lønnsom.
Myndighetene må utarbeide retningslinjer for ordningen.

6.0 Innlegg fra meddarrangørene og sponsorene: Se vedlegg

- Mona Hellund, redaktør i FLAIR business
- Gudveig Dalbakk, adm. dir. i GST International
- Hedvig Svardal, advokat i Bedriftsforbundet
- Unni Beate Sekkesæter, daglig leder i Nettverkskreditt BA
- Jannicke Hjelmervik, sosialantropolog og rådgiver i eget selskap

7.0 Oppsummering

Medarrangør Elisabeth Fossli,
sosialantropolog og
styreleder i Kulturell Dialog AS

Det er en rekke ulike synspunkter og perspektiver omkring kvinnelig
entreprenører og de utfordringer de står ovenfor.

Denne konferansen valgte et globalt perspektiv for å vise nødvendigheten av
relevant og nøyaktig kunnskap om kvinnelige entreprenører verden over.

Fattigdom og Empowerment er sterk knyttet til entreprenørskap, særlig i
utviklingsland der entreprenørskap er viktigste vei til kvinners frihet og
selvstendighet. Empowerment handler om å mobilisere og styrke folks egne
krefter, samt å nøytralisere. Empowerment er et begrep som har vist seg
vanskelig å gi noen god, norsk oversettelse av. "Egenmakt", "egenkompetanse"
er blitt forsøkt brukt, men fanger ikke opp alle nyansene.

Ved å ta i bruk et globalt perspektiv har vi identifisert at det er barrierer for
kvinner over hele verden: den fremste er tilgang på kapital og i tillegg er det
også en redsel for å innrømme at kvinner har andre behov, synspunkter og
ressurser enn menn

Kvinner vil kjempe for disse behovene og vi ønsker menns respekt for det
arbeidet vi utfører.

Mange hevder at tiltak rettet mot kvinner kan være i strid med den
likestillingsloven vi har i Norge i dag. Deltakerne på konferansen understreker at
menn har tatt vare på hverandre og gitt hverandre fortrinn i alle år, og særlig i
næringslivet. Dette burde ikke være annerledes for de kvinner som i dag
kommer på banen.

Når det gjelder servicesektoren må den få mer oppmerksomhet og anerkjennelse. Kvinner står for den største andelen av innovasjon innefor denne sektoren og dette er et faktum myndighetene på ta til etterretning i sitt videre arbeid. De snevre innovasjonssatsningene til myndighetene pr. i dag må utvides.

Et konkret tiltak som ønsker å se dagens lys er redusert arbeidsgiveravgift de første to –tre leveårene for en bedrift. Dette vil særlig hjelpe kvinnelige entreprenører med barn, som slik kan ansette andre i barselsperioden.

8.0 Next Step

Bitten Schei

Innovatør I Mother Courage
Initiativtaker til konferansen

Politisk visjon:

Alle kvinner skal ha muligheten til å skape sin egen arbeidsplass. Hvis de vil.

Entreprenørskap er kilde til økonomisk selvstendighet for kvinner
Det er viktig å bidra til større underskog av kvinnelige gründere.
Integrering mellom ordninger i aetat og trygdeetat er viktig for å realisere kvinners entreprenørskap.
Gründerskap aktiviserer, skaper selvstendighet og bidrar til verdighet og selvrealisering.

Startgass for kvinner - etablering av et Kvinnefond:

Nettverk for kvinner og innovasjon ønsker at den nye regjeringen setter i gang et strakstiltak: Startgass for kvinner! Et kvinnefond på min.100 millioner NOK.

”Startgass for kvinner” vil ha følgende modell, der vi trenger etablererstipend i flere trinn:

Trinn 1: Internettbasert Etablererstipend til alle søkere uavhengig geografi og bransje på kr 15 000

Trinn 2: Inntil 50 000 til utvikling av produkt/tjeneste når Trinn 1 er gjennomført.

Trinn 3: Garantier og risiko lån etter ordinære søknader som kan videreformidles i ordinære programmer.

Startgass må være et lavterskel tilbud for alle kvinner, inklusiv innvandrerkvinner, og at administrasjonen er minimal .

Flere av departementene vil endres i struktur og innhold når den nye regjeringen trer i kraft 17. oktober.

Startgass er et likestillingstiltak og bør derfor ikke legges under Nærings- og handelsdepartementet til Innovasjon Norge. Da blir det et nytt program av mange andre programmer uten det fokuset et slikt virkemiddel trenger.

Handlingsplan for kvinnelige gründere:

Kvinneperspektivet må inn i den helhetlige innovasjonspolitikken sier Hedvig Svardal

Handlingsplanen er lansert gjennom mange seminarer, workshops og møter: av Nettverk for kvinner og innovasjon. Starten var på lunsjseminar hos Høyrekvinnene i april 2004. Deretter møte med regjeringskvinnene. Worskhop 25 mai i regjeringskvartalet. Workshop på Stortinget 20 oktober.

I 2005 deltok vi hos Barne- og familiedepartementet på seminar om kvinner og eierskap den 15. februar som vi hadde initiert til.

Vi har bidratt til FNs alternative rapport, der plan og fond står.

<http://www.fokuskvinner.no/English/3914/Beijing10-2.PDF>

Møte igjen med Høyre kvinnene i Oslo i mars 2005. Vi har hatt seminar på Smuget i Oslo, 16 februar og frokostmøte på Stortinget 20 august. Nettkampanje i juni, flere artikler i Nationen, diverse pressemeldinger og møter i næringskomiteen + m/enkeltpolitikere. Brev til diverse ministre og tusenvis av e -poster er sendt ut i løpet av 1 ½ år, som har gitt resultater.

Med ny regjering er det klart for følgende:

Som kjent er et regjeringsparti bundet av sitt partis program. Både Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti gikk til valg med nasjonal handlingsplan for kvinner entreprenørskap i sine programmer. Og SV har den 20 oktober 2004 på seminar på Stortinget v/ Karin Westhrin gjort det klart at de støtter et slikt tiltak. Veien er åpen!

Bred medvirkning over hele landet:

Lær av å se på hvordan Eiffeltårnet er bygd, sier gründer Gudveig Dalbakk. For å få et stabilt tårn i høyden, må det være bygd et bredere fundament i bunn. Vi ønsker at denne planen får en bred forankring nedefra. Vi ønsker derfor å ha en planprosess med alt fra fagbevegelse, NHO, utdanning innenfor entreprenørskap, forskningsmiljøer, departementer, ungdomspolitiske bevegelser, kvinnebevegelser, storting og ulike kvinnenettverk og lokale politikere med fokus på næring i hele landet fra nord til sør. Dette kan vi gjøre fordi vi har utviklet et nasjonalt nettverk for kvinner og innovasjon.

VEDLEGG: Innlegg fra medarrangører/sponsorer:

Kvinnelige gründeres tilgang til kapital - hvordan øker vi pengestrømmen?

Mona Hellund

Til tross for store bevilgninger over statsbudsjettet ender lite penger hos kvinnelige gründere.

Dagens ordninger stiller krav til type virksomhet og beliggenhet.

Satt på spissen må bedriften drive innen teknologi og holde til i griskrendt strøk. Disse ordningene diskriminerer kvinner, for kvinner etablerer seg i liten grad i griskrendte strøk og driver svært sjelden med gründervirksomhet i teknologi sektoren.

Kvinner etablerer seg i byene, de driver små og mellomstore bedrifter. Fra Oslo kan vi nevne at nær halvparten av alle nyetableringer forestås av kvinner. Og et fåtall om noen i det hele tatt får oppstarts midler.

Kvinner driver ofte innen tjenesteytende og håndverks næring.

I Norge i dag er det lettere å motta trygde- og sosialytelser enn det er å få stønad til oppstart av bedrift.

En bedrift til egenforsørgelse og som kanskje til og med kan skape arbeidsplasser.

Skulle vi fortsette det løpet som er lagt i dag og kun investere i teknologi vil vi snart se en ny form for IT boble sprekke, med påfølgende høy arbeidsledighet og skranten økonomi.

For at Norge skal bli et av verdens mest nyskapende land i verden må det skapes nye muligheter.

Ved etablering av et ubyråkratisk fond der kvinner kan søke om oppstarts midler samt en videre oppfølging, ville vi fått mange nye arbeidsplasser.

Selvstendighet kommer gjennom evnen til å forsørge seg selv og er en av de viktigste faktorer for å bekjempe fattigdom på verdensbasis.

Det er faktisk utrolig lite som skal til.

Mye av pengene som bevilges i dag, forsvinner på veien i rent byråkrati.

Videre går en stor andel av bevilgede midler til å tilby en rekke kurs hvilket er vel og bra, men det blir ikke verken bedrifter eller arbeidsplasser av det.

Nettverksgrupper er et annet etablert virkemiddel som finansieres over statlige bevilgninger, der bevilges det penger til gruppen, men det forutsettes at en andel som utgjør nær 25 % benyttes på å leie inn en prosessveileder fra Innovasjon Norge.

Det er videre ille å se at når man er kommet godt i gang, har vist at man evner å drive en virksomhet og skape arbeidsplasser, er det ingen risiko kapital tilgjengelig i vekst faser.

Her kunne det virkelig være behov for litt risiko kapital. Gjerne i form av et lån, men med få muligheter i banken ofte grunnet relativt kort fartstid, og med nei fra næringssetaten er det vanskelig å skape et miljø for innovasjon.

Synd at gode bedriftsideer og muligheter skranter på økonomiske forutsetninger i en slik fase.

Et annet konkret tiltak som burde være enkelt å justere er dagens ordninger med arbeidsledige.

Aetat "lønner" en rekke kompetente folk som går langtids ledige. Et flott tiltak selvfølgelig, men her kunne denne humankapitalen brukes som en økonomisk innsprøyting til gründerbedrifter og etablerere.

I dag eksisterer en ordning der arbeidsgivere som er villig til å ansette langtidsledige kan motta et bidrag til dekning av lønn i prøvetiden.

Ordningen er laget så vidt byråkratisk at det nær sagt blir umuliggjort å få det til innen forsvarlig tid. Selv ventet jeg i 6 mnd før jeg fikk positivt svar. Derneft tok det 3 mnd og utallige purringer fra min side på å få fatt i en kandidat. Til slutt ble det rekruttering av ny medarbeider på tradisjonell vis uten stønad.

Her ville så vel den arbeidsledige og arbeidstakeren dra nytte av hverandre.

Det å motta en langtidsledig som blir helt eller delvis lønnet fra aetat i prøvetiden betyr en økonomisk gevinst for bedriften og en gyllen anledning til å komme seg ut i arbeidslivet igjen for den arbeidssøkende.

Det finnes altså en rekke muligheter med små endringer i dagens bevilgninger. Dette kombinert med et eget fond uavhengig av bosted forvaltet av et knippe kompetente kvinner og menn, med kvinner i overvekt, vil skape vekst, nye arbeidsplasser og plassere Norge som et av de fremste landene hva angår innovasjon.

Mona Hellund

Eier/Adm dir.

Aspectus Media AS

Slemdalsveien 72
0373 Oslo

Telefon + 47 22 70 32 40

Fax: + 47 22 70 32 41

Cell: + 47 99 24 30 50

www.sasmedia.no

Bedriftsetablering må være en reell karriere vei for kvinner i Norge

Gudveig Dalbakk

Det virker som om atskillig større del av økonomisk bistand går til menn enn til kvinner.

Ettersom det er like mange kvinner som menn i dette landet, bør "pengepotten" deles i to like store deler. Selv om det er flere menn som søker om støtte enn kvinner, ville dette gi oss kvinner signaler om at det offentlige virkemiddelapparatet har like stor tro på kvinner som på menn. Dette ville resultere i en følelse av å slippe å slåss for det vi har rett på, og det ville oppmuntre oss til å våge å tørre.

Ettersom vi kvinner i gjennomsnitt er mindre risikovillige enn menn, vil disse midlene bli forvaltet på en "safere" måte, og en mindre del av dem vil gå tapt som resultat av konkurser.

Mht. geografi, bør midlene fordeles etter antall mennesker som bor i de forskjellige områdene. I dag satses det på distrikts-Norge, noe som får meg til å føle at jeg er en medvirkende årsak til at de som bor i sentrale strøk fratas den samme sjansen til å starte og drive egen virksomhet som meg selv.

Politikerne må se Norge som ett land. Hvis de jobber for å legge til rette for et lønnsomt næringsliv her hjemme, vil ikke bedriftene flagge ut når de får en viss størrelse, og det vil være plass for både de store som vil drive med eksport og de mindre som kun vil betjene nærmiljøet.

Dette vil styrke norsk økonomi, og samtidig gi flere muligheten til å jobbe med noe de selv brenner for.

Så kjære politikere; gi alle samme mulighet til å være med å bygge vårt land. Ikke la diskriminering ha sin rot på toppen. Lær av å se på hvordan Eiffeltårnet er bygd. For å få et stabilt tårn i høyden, må det være bygd et bredere fundament i bunn.

Så lenge staten går foran som et godt eksempel og viser at de bryr seg om både store og små, vil ringvirkningene bli holdninger som gjør at vi alle tar mer ansvar for det samfunnet vi er en del av.

En turist gikk en tur langs stranda i Mexico. Da fikk han se en av byens innbyggere gå å bøye seg ned for å plukke opp noe han deretter kastet ut i vannet. Turisten trodde først at mannen kastet flate steiner som skulle "hoppe" bortover vannet, men da han kom helt frem fikk han se at det var sjøstjerner

som hadde blitt skyllet på land av bølgene. Mannen forklarte at om de ble liggende på land, ville de dø av surstoffmangel. Men det låg tusenvis av sjøstjerner rundt omkring, og turistene spurte om mannen trodde at det hadde noen betydning at han fikk kastet noen få av disse på sjøen igjen. Mannen tok opp en sjøstjerne og svarte; "Det betyr i hvert fall noe for denne".

GST International (konsern under etablering)

Gudveig Dalbakk

Gründer og adm. dir.

tel. 61 28 18 50 mobil 924 92 191

e-mail: gudveig@gstnett.com

www.gst-essenza.com

Kvinnelig gründerskap og tilgang på kapital – hvordan øker vi pengestrømmen

Hedvig Svardal

Oppsummering

- Øremerkede offentlige tilskudd til kvinnelige gründere
- Kvinner i private investormiljøer/venturefonds fordeler midlene
- Bedre sosiale rettigheter for gründere

Innledning

Målet er størst mulig verdiskaping i norsk økonomi og kvinner er en sentral del av dette. Kvinner er en viktig ressurs for nyetablering fordi norske kvinner har et høyt utdanningsnivå og selvstendighet. Det ligger samtidig et stort potensiale for verdiskaping også blant kvinner med mindre utdanning, men med stor motivasjon og arbeidskraft. Det bør bli like naturlig å etablere bedrift som å gå inn i lønnet arbeid. Kvinnelig deltakelse i næringslivet på gründerstadiet kan brukes som målestokk på vår evne til konkurranseutsatt verdiskaping. Det er en sterk global tendens til utflytting av virksomhet til land med lavere kostnader. Vi trenger kvinner som kan bidra til å øke konkurransekraften i norsk næringsliv. Kvinneperspektivet må inn i den helhetlige innovasjonspolitikken.

Øremerkede tilskudd til kvinnebedrifter gir økonomisk avkastning

Det må settes klare og målbare politiske mål for å øke andelen av kvinnelig gründerskap. Det må samtidig være samsvar mellom politiske ambisjoner og hvilke tiltak som settes inn. Områder hvor satsingen gir høy samfunnsøkonomisk avkastning og bidrar til fornyelse av konkurranseutsatt næringsliv må prioriteres. Utfordringen blir å finne gode kriterier for tilrettelegging og valg av satsingsområder. Det har vist seg at satsing på kvinnebedrifter gir god økonomisk uttelling for samfunnet. Disse bedriftene har vist seg levedyktige over tid, de går sjeldnere konkurs og de arbeider langsiktig fremfor å satse på kortsiktig økonomisk gevinst.

Det bør derfor satses videre på midler til kvinnebedrifter. Det bør settes av øremerkede midler på det offentlige budsjettet til kvinnebedrifter. Målet er at støtten gir gevinster for samfunnet som overstiger de negative virkningene av næringsstøtten. Negative konsekvenser av næringsstøtte kan være konkurransevridning. Fordelen ved kvinnerettet prioritering vil sannsynligvis overstige eventuelle midlertidige konkurransevridende effekter.

Øremerkede økonomiske tilskuddsordninger til kvinner må gis uavhengig av geografisk plassering, da det må være forretningsidéen og evnen til å virkeliggjøre forretningsplanen som må være avgjørende for hvorvidt støtte bør gis. Eventuell støtte må følges av oppfølging. Midlertidig markedssvikt må følges opp med klare tiltak slik at mulige utfordringer fanges opp på et tidlig tidspunkt. Streng oppfølging øker sannsynligheten for å lykkes.

Ordninger som fungerer – samhandling myndigheter og private

Øremerkede tilskudd til kvinnebedrifter kan forvaltes av kvinner i private investormiljøer som venturefonds, da disse har god markeds- og bedriftskjennskap. Dette for i størst mulig grad å finne markedsorienterte løsninger som statistisk sett har muligheter for å lykkes. Det har vist seg at samhandling mellom ulike miljøer øker bedrifter innovasjonsevne. Suksess avler suksess. Ved at kvinner hjelper kvinner øker mulighetene for å lykkes med målsetningen om større kvinnedeltakelse blant gründere. Dette blir en vinn/vinn situasjon.

Virkemidler

Det bør samtidig innføres bedre sosiale ordninger for gründere. I dag gis det for eksempel ikke arbeidsledighetstrygd til selvstendig næringsdrivende som av ulike grunner har mistet inntektsgrunnlaget. I tillegg må det innføres bedre sosiale rettigheter for kvinnelige gründere i forbindelse med svangerskap, fødsel og omsorg for små barn. Satsing på unge kvinnelige gründere vil gi økonomisk avkastning over tid.

Bedriftsforbundet

Hedvig Svardal

svardal@bedriftsforbundet.no

Tlf. + 47 23 35 70 13

<http://www.bedriftsforbundet.no>

Veiledning + kompetanse + lån = Res

Unni Beate Sekkesæter

I Nettverkskreditt og stiftelsen Microinvest gir vi små lån til næringsvirksom basert på deltakelse og tillitt. Ordningen passer god for kvinner. Nettverksk BA og Microinvest ble stiftet i 2003 som selvstendige organisasjoner (prosjektfase fra 1997), og arbeider nå for å bli landsomfattende. Mer info www.nettverkskreditt.no

Siden starten har vi:

Hjulpet i gang mer enn 70 bedrifter i forhold til finansiering – gjennomsnittlig lån er 35.000 men kan gå opp til 250.000.

Mange av bedriftene er eid av gründere som tidligere var uten arbeid og/eller levde på sosialhjelp. Disse har skapt sitt eget levebrød og spart samfunnet for store utgifter til trygd/sosialhjelp.

Vi har et nettverk på mer enn 600 etablerere, ca. 50% av disse er kvinner.

Vi har arrangert fem etablererkurs á 130 timer og med tilgang til finansiering ved kursets slutt.

Etablert 40 nettverksgrupper med 4-7 deltakere i perioden 1997 til 2005.

Stiftelsen Microinvest i samarbeid med Cultura Bank gir etablererlån til gründerkvinner som faller utenfor andre finansieringsordninger på grunn av manglende sikkerhet eller betalingsevne. Lånene er basert på personlig karakter, forretningsplan, sosial kapital og tillitt fra en nettverksgruppe eller garantister. Finansiering av oppstartsperioden er en stor utfordring som bør dekkes av en brukervennlig stipend ordning – et tilpasset fond med enkel saksbehandling. "Startgass for kvinner" er en god ide, men bør være åpen for også andre grupper som ofte faller utenfor etablerte ordninger slik som innvandrere og andre marginale grupper.

I Nettverkskreditt BA har vi lenge arbeidet med kvinnelige (og mannlige) etablerere med minoritetsbakgrunn. Fra dem får vi stadig ønsker om en forenkling av krav til de aller minste foretakene i forhold til MVA, offentlige krav etc. Hvorfor ikke gjøre det enkelt å skape nye verdier – også for de minste foretakene! En stor utfordring til den nye regjeringen.

Det har lenge vært fokus på retten til arbeid. Nå bør vi også rette fokus mot retten til å skape arbeid og ta konsekvensene av det ved å legge bedre til rette for at det skal være mulig!

For mange kvinner med innvandrerbakgrunn er etablering av egen bedrift ofte eneste måte å få benyttet egne ressurser på, og mange har høy utdanning de ikke får brukt i Norge bl.a. grunnet diskriminering. Mange etablerer seg fordi de er nødt til det for å komme inn i arbeidsmarkedet.

Overgang fra trygd eller sosialhjelp til etablering er vanskelig, og krever reformer - en utfordring til den nye Arbeids- og velferdsetaten om å gjøre endringer slik at det nytter å starte for seg selv!

Men det finnes gode modeller i bl.a. Irland for tilgang til finansiering kombinert med overgangsordninger fra trygd. Den kalles Back to Work Enterprise Allowance, og fungerer i korthet slik at man kan beholde hele sin trygd/sosialhjelp første år i en etableringsprosess, for så å trappe ned gradvis over de neste tre årene til 75%, 50% og 25% av trygden/sosialhjelpen fjerde år. Ordningen er åpen for de som i en 3-års periode har mottatt en eller annen form for offentlig støtte til livsopphold, og den inkluderer det som i Norge tilsvarer kursstønad, praksisplass, AMO-kurs i tillegg til arbeidsledighetstrygd, sosialhjelp, attføring, og uføretrygd. Mer info om ordningen finnes på:

http://www.oasis.gov.ie/employment/returning_to_work/back_to_work_enterprise_allowance.html?la=en

I USA har en ordning ved navn "Individual Development Accounts" vært med å sikre kvinner tilgang på støtte til etablering basert på egen sparing. Sparingen utløser et beløp som er dobbelt eller tre-dobbelt så stort som egen sparing. Kravet er at man setter et mål om å videreutvikle seg i forhold til etablering eller videreutdanning. Se mer info her: <http://www.delawareanssave.com/>
En slik ordning bør det vurderes å utvikle i Norge også, for eksempel i kombinasjon med "Startgass" kvinnefondet!

Det er behov for mer forskning og kartlegging av behov hos kvinnelige næringsdrivende/ etablerere for å skreddersy virkemidler til deres behov. Det ville være flott om man kunne følge et eksempel fra Storbritannia hvor man har laget en egen strategisk plan for kvinnelig entreprenørskap. Planen var lagt opp som en bred prosess blant de som arbeidet med feltet, departementer, serviceorganisasjoner, frivillige org. (NGOs), finansieringspartnere etc. Planen inneholder mange praktiske eksempler på gode virkemidler, også innen finansiering, service-ordninger i tillegg til en oversikt over barrierer, behov og forskning innen feltet. Planen kan lastes ned på:

<http://www.sbs.gov.uk/content/consultations/womensframework.pdf>

Unni Beate Sekkesæter

Daglig Leder

i Nettverkskreditt BA

Stiftelsen Microinvest

Holbergs Plass 4, 0166 Oslo

Tlf: 22115156

Mob: 92605197

Fax: 92772286

E-post: nettverkskreditt@broadpark.no

www.nettverkskreditt.no

fremming av kvinner i næringslivet

Canada/Norge – forskjeller og likheter

Jannicke Hjelmervik

Det har skjedd mye med likestilling i både Canada og Norge det siste århundre, når en tar i betraktning at kanadiske kvinner først var i 1929 ble ansett som juridiske personer av den kanadiske stat.

Utviklingen i de respektive landene har ført til at kvinner og menn stort sett har fått de samme rettigheter. Ser vi på overvekten av mannlige bedriftsetablerere og ledere forstår vi at dette ikke stemmer. De fleste forsøk på å gjøre noe med denne situasjonen er ved å hjelpe kvinner å få bedre tilgang på kapital. Selv om det er viktig å ha tilgang på kapital både i oppstartsfasen og i perioder med utvikling og utvidelse, er ikke det tilstrekkelig uten en politisk agenda som direkte setter fokus på de ulike lovene som berører og påvirker mannlige og kvinnelige entreprenører i forskjellige aspekter av deres liv.

Mine forskningsresultater fra feltarbeid blant suksessrike kvinnelige entreprenører i Toronto, Canada for et par år siden, ga meg verdifull innsikt til de ulike problemstillingene som opptar kvinner både i oppstartsfasen av sin bedrift og etter ti år. Mange valgte å starte egen bedrift fordi de trengte mer fleksibilitet i deres arbeidssituasjon pga. familie forpliktelser. Derfor er det viktig å sikre at kvinner med familier ikke hindres fra å starte og drive egen bedrift.

Hvis kvinner og menn har de samme rettighetene og sjansene for suksess er like gode for kvinner som for menn, hvorfor utgjør da kvinner kun 1/3 av alle selvstendig næringsdrivende i begge land? Vi må forstå at de politiske retningslinjene har diskriminert kvinnelige entreprenører i årevis, fordi det kun er en overfladisk likestillingspolitikk vi omgir oss med. Den tradisjonelle holdningen om at kvinner og foretak egentlig ikke passer sammen er så forankret i vår oppfatning at det forplanter seg i lovgivningen.

Når vi foretar valg, gjør vi det innenfor de rammeverkene vi er omgitt av. Disse rammene gjør det mye mer risikofyllt for kvinner enn for menn å starte eget foretak. I forbindelse med graviditet har ikke selvstendig næringsdrivende kvinner i Norge de samme trygderettighetene som ansatte kvinner har. I forbindelse med fødselspermisjon mottar selvstendig næringsdrivende kvinner bare 65% av sin inntekt, og ikke 100% som en ansatt gjør når hun tar ut fødselspermisjon. Det er også dårligere vilkår for utbetaling av svangerskapsrelatert sykepenger og omsorgspenger. Dette gjør det mindre forlokkende for kvinner i barne-produiserende alder å satse på seg selv som næringsdrivende, fordi de vil oppleve store økonomiske tap i løpet av

graviditeten og tiden etter. På denne måten diskrimineres kvinnelige etablerere. Statistikk på området viser også at kvinner er eldre enn menn når de starter egne foretak.

I Canada er situasjonen en helt annen, da det ikke finnes slike statlige permisjonsordninger for selvstendig næringsdrivende. Problemet har blitt adressert av kanadiske kvinner i økende grad de siste årene. På provinsielt nivå har det nå begynt å skje ting. Quebec har ikke bare adressert problemet, men også gjort noe med det. Fra januar 2006 vil programmet "Quebec parental leave" bestå av utvidete trygderettigheter til både deltidsansatte og selvstendig næringsdrivende. Dette medfører at ansatte og selvstendig næringsdrivende får de samme rettighetene når det gjelder fødselspermisjon.

Denne problemstillingen er nå til åpen høring her i Norge, og det vil bli interessant å se hvordan dette blir fulgt opp i tiden fremover. Det er et viktig ankepunkt at de økonomiske risikoene som kvinnelige entreprenører tar, forsterkes i løpet av svangerskapet, fødsel og i tiden etter. Det vil være en fordel om de sistnevnte blir eliminert.

Lovgivningen rundt økonomiske entreprenører har utviklet seg gjennom århundre, basert på et mannlig perspektiv av hva som er økonomi og hvem som egentlig bør være involvert i slikt arbeid. I dag når regjeringen i både Canada og Norge ønsker å se flere kvinner som starter og driver sine egne bedrifter, er det viktig å tilpasse lovgivningen slik at den inkluderer kvinners perspektiv. Alle innser at implikasjonene av slike politiske endringer vil være positive, ikke bare for de kanadiske og norske kvinnene, men også for de respektive land i form av økt verdiskaping.

Jannicke Hjelmervik

Sosialantropolog og rådgiver

Hagegata 39, 0653 Oslo

Tlf + 47 93 06 39 17

jannicke@hjelmervik.no

www.hjelmervik.no

Kvinnelige gründeres tilgang til kapital - hvordan øker vi pengestrømmen?

Deltakerliste Rundebordskonferanse 21. september kl. 12 – 15 på Stortinget.
Sted: Høringssal N – 202, inngang Løvebakken

Følgevakt:

1. Erling Sande, politisk rådgiver Senterpartiets stortingsgruppe;
erling.sande@stortinget.no tlf 23 31 34 01 eller 909 72531.

Vert:

2. Liv Signe Navarsete, kommende stortingsrepresentant Sp, liv.signe@navarsete.no

Gjester:

3. Saramite D. Bulte, MP Canada; minister, bultes@parl.gc (Hovedinnleder)
4. Jillian Stirk, Canadas ambassadør til Norge; jillian.stirk@international.gc.ca
5. Lisa Stadelbauer, ambassaderåd; Lisa.Stadelbauer@international.gc.ca

Foredragsholdere:

6. Guro Katharina Vikør, Ambassador Women´s Rights and Gender Equality UD;
gkv@mfa.no
7. Jannicke Hjelmervik, Hjelmervik, sosialantropolog og rådgiver; jannicke@hjelmervik.no

Deltakere:

8. Ingrid Grene Henriksen, prosjektleder Norges Bygdekvinnelag;
ingrid.grene.henriksen@bygdekvinnelaget.no
9. Halfrid Hagemoen, UiO/Bellona; halfrid@bellona.no (referent)
10. Iselin Danbolt, konsulent FN seksjonen UD; isld@mfa.no
11. Hanne Herrman, bildekunstner og akademiker; herrma@online.no (oversetter)
12. Elisabeth Saxvik Hatlem, gründer GreenSeat AS; elisabeth@greenseat.no
13. Veronica Rode, student Kreagentskolen; vrode@kreagent.no
14. Maria Antonieta Bucio, gründer Casa Latina: an-bucio@online.no
15. Marianne Aasen Agdestein; kommende stortingsrepresentant A;
marianne.agdestein@stortinget.no
16. Borghild Tenden, kommende stortingsrepresentant V; borghild.tenden@stortinget.no
17. Martine Aurdal, Læringsgruppen i Oslo Byforum og journalist; martine@aurdal.net
18. Jorun Solheim, forsker, Institutt for samfunnsforskning;
jorun.solheim@samfunnsforskning.no
19. Ragnhild Steen Jensen, forsker, Institutt for samfunnsforskning;
ragnhild.s.jensen@samfunnsforskning.no
20. Anne-Mette Røsting, Livsveileder og Energicoach. Siv.Øk./NLP Practitioner;
post@gnf.no
21. Anne Marie Kittelsen, seniorrådgiver Innovasjon Norge;
anne.marie.kittelsen@invanor.no
22. Trude Andersen, direktør Innovasjon Norge; trude.andersen@invanor.no
23. Rigmor Kofoed - Larsen, Kvinnepolitisk leder KrF rigmko@online.no
24. Anne Kristine Lind, gründer Softwood; lycheli@online.no
25. Siv Jacobsen, journalist og gründer; tro-etho@online.no
26. Berit E. Øhn. The TurningPoint as; berit@theturningpoint.no

Arrangører:

27. Mona Hellund, redaktør FLAIR business; mona.hellund@aspectus-media.no
28. Gudveig Dalbakk, adm. dir. GST AS, gudveig@gstnett.com
29. Elisabeth Fosseli Olsen, styreleder Kulturell Dialog AS, elisabeth@kudi.net
30. Hedvig Svardal, advokat Bedriftsforbundet, svardal@bedriftsforbundet.no
31. Unni Beate Sekkesæter, daglig leder Nettverkskreditt BA; unnibs@broadpark.no
32. Bitten Schei, innovatør, Mother Courage, bitten@mothercourage.no (initiativtaker)